

Asia: VN/22967/2024

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö VN/22967/2024 (19.8.2024)

Kansaneläkelaitoksen lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi opintotukilain ja yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

Keskeiset esitykset laiksi opintotukilain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan siirrettäväksi muut kuin lasta huoltavat opiskelijat yleisestä asumistuesta 1.8.2025 käyttöön otettavaan opintotuen asumislisän piiriin. Opintotuen asumislisään olisivat oikeutettuja opiskelijat, jotka asuvat vuokra- tai asumisoikeusasunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa majoituksessa.

Asumislisän määrä olisi enintään 80 prosenttia kuukausittaisista ja kuntaryhmittäin määräytyvistä enimmäisasumismenoista. Kuntaryhmiä olisi kolme. Esityksessä muutettaisiin myös muita asumisen tuen kriteereitä.

Asumislisän paluu yksinkertaistaa opiskelijan etuusasiointia

Asumislisän paluu yksinkertaistaisi opiskelijan etuusasiointia, koska tuen hakemisessa, muutoksista ilmoittamisessa ja esimerkiksi tulorajoissa olisi kyse ainoastaan opintotuesta. Opintotuen

tuloharkinta sallii suuremmat tulot kuin yleisen asumistuen tiukempi tuloharkinta ja näin ollen tuen kohdentuminen muuttuu vähemmän tulosidonnaiseksi.

Opiskelu on tilapäinen elämänvaihe, joten on opiskelijan kannalta selkeämpää, että hänen toimeentulonsa ja asumismenojensa tukeminen tapahtuu opintotuen kautta. Opintotuen menettelyt voivat kuitenkin vaikeutua. Nyt kun opintotukena on yleensä myönnetty vain opintoraha ja lainatakaus, Kela on voinut selkeyttää opintotuen hakemista ja automatisoida ratkaisutoimintaa. Vielä ei ole varmuutta siitä, voidaanko nykyinen automaatioaste säilyttää, ja millä aikataululla asumislisän käsittelyn mahdollisimman suurta automatisaatiota voidaan edistää.

Toisaalta muiden kuin lasta huoltavien opiskelijoiden siirtyminen opintotuen asumislisän piiriin keventää yleisen asumistuen toimeenpanoa. Yleisen asumistuen toimeenpano on opintotuen asumislisään verrattuna enemmän resursseja vaativaa ja yleisen asumistuen määräytymiseen vaikuttavat useat sellaisetkin määräytymisperusteet, jotka eivät vaikuta opintotuen asumislisään. Opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen piiriin yleiseen asumistukeen ei tehty muutoksia, joten yleisen asumistuen määräytymisperusteet eivät parhaalla mahdollisella tavalla sovellu opiskelijoille.

Asumislisän ajallinen kesto ja määrä olisivat erilaisia kuin yleisen asumistuen

Siirtyminen yleisestä asumistuesta asumislisään tarkoittaisi, että esitys pienentäisi tukea suurella joukolla asumistukea saavista opiskelijoista. Muutokset johtuisivat siitä, että asumismenojen enimmäismäärät olisivat asumislisässä yleistä asumistukea pienemmät ja että yleistä asumistukea maksetaan ympärivuotisesti, opintotuen asumislisää vain opiskelukuukausilta.

Asumislisän ja yleisen asumistuen keskeisiä eroja kuvaavan taulukon mukaan asumislisän tyypillinen tukiaika on 6,6 kuukautta ja asumistuen 8,6 kuukautta. Nämä ovat kuitenkin keskimääräisiä tukiaikoja, joita pienentävät vuoden aikana opintonsa aloittaneet ja valmistuneet. Koko vuoden opiskelijoilla tyypilliset vuosittaiset tukiajat ovat asumislisässä 9 kuukautta korkeakouluopinnoissa ja 10 kuukautta toisen asteen oppilaitosten opinnoissa. Koko vuoden opiskelijoilla yleisen asumistuen tyypillinen tukiaika on 12 kuukautta eli tukiaika on ympärivuotinen, kuten toisaalla taulukossa todetaan.

Opiskelijoiden palauttaminen asumislisälle tarkoittaisi siten tyypillisellä opiskelijalla sitä, että asumisen tuki pienenesi kuntaryhmästä riippuen 59,80 – 98,10 eurolla kuukaudessa opiskelukuukausilta ja sen lisäksi opintojen ulkopuolisten kesäkuukausien ajalta 275,80 – 394,10 eurolla kuukaudessa. Yksin vuokralla asuva opiskelija saa tyypillisesti enimmäismäärän mukaisen asumisen tuen.

Esitysluonnoksen mukaan opiskelijoiden asumisen tukemisessa siirryttäisiin ruokakuntakohtaisesta tuesta takaisin yksilökohtaiseen tukeen. Asumislisän saisivat myös siten hyvätuloisen puolison kanssa asuvat. Asumisen tuki pienenesi ennen muuta yksin vuokralla asuvilla pienituloisilla ja korkeita asumismenoja maksavilla opiskelijoilla.

Muutoksessa tulee huomioida erilaiset etuuksien yhteensovitusilanteet

Koska opintotuen asumislisää maksetaan vain opiskelukuukausilta, ehdotettu muutos lisäisi toimeentulotuen käyttöä ennen muuta opintojen ulkopuolisten kesäkuukausien ajalla. Tämä on huomioitu esitysluonnoksessa. Kela huomauttaa kuitenkin, että lainmuutoksen valmistelussa sekä hallituksen esityksen perusteluissa tulisi huomioida, että esitys otetaan huomioon toimeentulotukilakiuudistuksen kanssa siten, että muutos ei heikennä opiskelijoiden toimeentuloa eritoten kesäaikoina.

Ehdotettu muutos lisäisi myös muita etuuksien yhteensovitusilanteita. Sairastumis- ja vajaakuntoisuustilanteissa ja monissa opintotuen lakkautustilanteissa opiskelijat siirtyisivät asumislisältä yleiseen asumistukeen ja jälleen takaisin asumislisälle. Lisäksi asumislisältä siirryttäisiin pysyvämmiin yleisen asumistuen piiriin, kun opintotuen enimmäistukiaika on käytetty loppuun ja silloin, kun opiskelijaperhe saa ensimmäisen lapsensa. Kaikki nämä ja vastaavat tilanteet lisäisivät asiakkaiden ja toimeenpanijan työmäärää.

Opintotuen selkeytys- ja täsmennysehdotuksia

Kela olisi toivonut, että opintotukilakiin olisi muutoksen yhteydessä tehty joitain tukijärjestelmää selkeyttäviä asumiseen liittyviä muutoksia, joita Kela on esittänyt opetus- ja kulttuuriministeriölle lakimuutoksen viranhaltijavalmistelun aikana. Kelan esittämillä muutoksilla ei olisi suurta vaikutusta etuusmenoihin ja joilla olisi vähennetty uudistuksen toimeenpanon kustannuksia.

Kelan esityksen mukaan opintorahan määrän sääntelystä tulisi luopua tilanteessa, jossa opiskelija asuu vanhemmalta vuokratusta tai vanhemman omistamassa asunnossa, joka on samassa kiinteistössä kuin vanhemman vakituinen asunto. Kelassa vuonna 2024 tehdyn selvityksen mukaan tuensaajia oli 15, joilla opintorahan määrää oli tällä perusteella pienennetty.

Valmistelussa Kela on myös esittänyt, ettei opintotukilain 14.2 §:ään tulisi lisätä uutta 4 kohtaa, joka koskee oppilaitoksen maksutonta asuntolaa. Kyseisen säännöksen merkitys on hyvin pieni, sillä se koskee käytännössä vain neljän oppilaitoksen asuntolaa.

Kela huomauttaa, että aiemmin voimassa olleen opintotukilain mukaan opiskelijalle voitiin myöntää asumislisä, vaikka hän oli oikeutettu maksuttomaan asuntolapaikkaan, jos opiskelija

- oli jo entuudestaan asunut asunnossa, jossa hän voi asua myös opiskeluaikana
- oli avio- tai avoliitossa ja on muuttanut yhteiseen asuntoon puolisonsa kanssa tai
- ei voinut terveydellisistä tai muista vastaavista erityisistä syistä asua oppilaitoksen asuntolassa.

Asumislisää voitiin myöntää myös, jos asuntolassa ei saanut asua viikonloppuisin tai opiskeluaikaan sisältyvinä loma-aikoina taikka viikonloppuasumisesta tai loma-aikojen asumisesta perittiin korvaus.

Jos esitettyä oppilaitosasuntoloita koskevaa opintotukilain 14 §:n 2 momentin 4. kohtaa ei voida poistaa, Kela toivoo, että 14 §:n säännöskohtaisiin perusteluihin lisättäisiin edellä todetut erityisen painavat syyt sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan.

Kela toivoo opetus- ja kulttuuriministeriöltä uudelleen harkintaa myös siitä, onko opintotukilain muutosesitysluonnoksen 14 §:n 1 momenttiin tehty lisäys tarkoituksenmukainen. Aiemmin eli 31.7.2017 asti voimassa olleen lainkohdan mukaan ”Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra- tai asumisoikeusasunnossa.” Nyt käsiteltävässä luonnoksessa se on: ”Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra-asunnossa, asumisoikeusasunnossa tai muussa asumiseen soveltuvassa majoituksessa.”

Kelan arvion mukaan ”muu asumiseen soveltuva majoitus” voisi laajentaa tuettavia asumismuotoja hallitsemattomalla tavalla, koska säännös eivätkä sen yksityiskohtaiset perustelut riittävällä tavalla määrittele, mitä asumismuotoja se koskee ja ei koske. Perusteluissa mainittu ympäristöministeriön asetus asuin-, majoitus- ja työtiloista (1008/2017) ei myöskään tarjoa rajoituksia, joita toimeenpanossa voitaisiin käyttää. Tulkinnanvaraiseksi jäisi, tulisiko opiskelijan asuessa kesäkäyttöön soveltuvassa mökissä, asuntovaunussa, varastossa tai patjalla ylioppilastalon yhteismajoituksessa hänelle myöntää asumislisä ehdotetun säännöksen perusteella.

Kela kiinnittää ministeriön huomiota myös siihen, että ehdotetun 14 a §:n mukaan ”Asumislisän määrä on enintään 80 prosenttia kuukausivuokrasta, käyttövastikkeesta taikka niihin rinnastettavista vuokrasopimuksen tai asumisoikeussopimuksen mukaisista kiinteän suuruista kuukausittaisista asumismenoista.” Jos asumislisä tulisi myöntää myös perusteluissa ainoana mainittuun hotellimajoitukseen ja sen lisäksi myös muuhun asumiseen soveltuvaan majoitukseen, näissä majoituksissa ei käytetä vuokra- eikä asumisoikeussopimuksia, joiden perusteella asumislisän määrä voitaisiin ratkaista.

Kelan näkemyksen mukaan aiemmin voimassa ollut asumislisän myöntämistä koskeva säännös voisi olla riittävä. Jos asumislisän myöntämistä halutaan laajentaa muihin asumismuotoihin, säännösten ja

perustelujen tulisi olla esitettyä paljon seikkaperäisemmät ja täsmällisemmät, jotta toimeenpano olisi mahdollista.

Kirjoitusvirhetyyppisenä korjaustarpeena Kela nostaa esiin opintotukilain lakitekstin 14 §:n 3 ja 4 momentit, joissa tulisi viitata 2 momenttiin. Lisäksi Kela nostaa esiin opintotukilain lakitekstien 14 a §:n 2 momentin 3. kohdan, josta puuttuu sana ylittävältä:

3) 270 euron osalta, kun opiskelijan asuinkunta on muu kuin 1 tai 2 kohdassa mainittu kunta tai Ahvenanmaan kunta.

Sama virhe on säännöskohtaisissa perusteluissa.

Lisäksi Kela muistuttaa opintotukilain 27 §:n 4 momentin muutostarpeesta. Opintotuen vuositulovalvonnan takaisinperintä tehdään nykyisin kalenterivuoden viimeisestä tukikuukaudesta alkaen. Aikajärjestystä olisi syytä muuttaa niin, että takaisinperintä tehtäisiin kalenterivuoden ensimmäisestä tukikuukaudesta alkaen. Muutos olisi tarpeellinen ennen muuta vuoden 2025 vuositulovalvonnessa, jotta takaisinperintä kohdistuisi alkuvuoden opintorahakuuokausiin sen sijaan, että tulovalvonnessa takaisin perittäisiin loppuvuoden määrältään suurempia opintoraha- ja asumislisäkuukausia.

Kelan huomiot yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta ja sen vaikutuksista

Kela katsoo, että esityksen kohdassa 4.2.3. Vaikutukset viranomaisten toimintaan olevia vaikutusarviointeja tulisi täydentää. Kohdassa on todettu vain, että ”esityksellä on merkittäviä vaikutuksia opintotuen toimeenpanosta vastaavan Kansaneläkelaitoksen toimintaan. Ehdotetut muutokset edellyttäisivät muutoksia Kansaneläkelaitoksen tietojärjestelmiin, ohjeisiin, lomakkeisiin, asiakastiedotukseen ja verkkopalveluihin. Ehdotetut muutokset lisännevät jossain määrin yleistä asumistukea koskeviin päätöksiin kohdistuvia valituksia.” Näiden todettujen vaikutusten lisäksi ehdotettujen muutosten toimeenpano vaikuttaa yleisen asumistuen toimeenpanoon, ja edellyttää henkilöstön kouluttamista muutoksista, etuudenhakijoille suunnatun neuvonnan ja informaation uudistamista ja erityisesti muutosten voimaantulon vaiheessa myös varautumista neuvontatilanteiden määrän kasvuun. Ehdotetut muutokset lisäävät myös etuuksien yhteensovittamista ja siirtymiä opintotuen asumislisän ja yleisen asumistuen välillä. Kelan näkemyksen mukaan nämäkin vaikutukset olisi tärkeää tuoda esityksessä esille.

Ehdotetussa yleisestä asumistuesta annetun lain 4 §:n uudessa 5 momentissa säädetään tilanteista, joissa opintotuen asumislisään oikeutettu opiskelija ei kuulu ruokakuntaan, sekä poikkeuksesta tähän pääsääntöön. Ottaen huomioon, mitä ehdotetussa opintotukilain 14 §:ssä säädettäisiin, tämä poikkeus koskisi käytännössä niitä tilanteita, joissa asumistuen saajan ruokakunnassa on oma tai puolison lapsi, ja tuensaaja lähtee opiskelemaan ja vuokraa sitä varten opiskelupaikkakunnalta

asunnon. Esimerkiksi vanhempiensa luota omaan asuntoonsa muuttava opiskelija taas ei kuuluisi poikkeuksen piiriin ja hän ei siten kuuluisi enää vanhempiensa ruokakuntaan. Näitä käytännön soveltamistilanteita olisi Kelan näkemyksen mukaan hyvä avata säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa ja tuoda siten esiin ne käytännön poikkeustilanteet, joissa toiseen asuntoon opintotuen asumislisää saava henkilö voi edelleen kuulua yleisen asumistuen ruokakuntaan.

Esitetyssä laissa yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamiseksi olisi 8 §:ssä säädetty tilanteista, joissa yleiseen asumistukeen ei olisi oikeutta. Lain 8.2 §:n 1 kohdassa on viitattu saman lain 4.4 §:ään, mutta opiskelijoiden asumislisästä säädetään 4.5 §:ssä. Viittauksessa vaikuttaisi siis olevan virhe. Lisäksi 8.2 §:n 4 kohdassa viitataan 2 kohdassa tarkoitettuun eläkkeensaajan asumistukeen, mutta eläkkeensaajan asumistuki on mainittu 3 kohdassa. Tässäkin viittauksessa vaikuttaa siis olevan virhe.

Kela kiinnittää huomiota myös siihen, että esitetty yleisestä asumistuesta annetun lain 8.2 §:n 2 kohta johtaisi siihen, että oppilaitoksen maksuttomaan asuntolaan oikeutettu opiskelija, joka ei erityisestä syystä ole voinut ottaa asuntolapaikkaa vastaan ja on siksi saanut opintotuen asumislisää, ei yleisen asumistuen piiriin siirtyessään saisi lainkaan yleistä asumistukea. Tämä voisi yksittäisissä tapauksissa johtaa kohtuuttomiin tilanteisiin. Kela esittääkin, että esitettyä yleisestä asumistuesta annetun lain 8.2 §:n 2 kohtaa muutettaisiin siten, että oppilaitoksen maksuttomaan asuntolaan oikeutetulla opiskelijalla ei olisi oikeutta yleiseen asumistukeen, paitsi jos hänellä on katsottu olevan erityinen syy, että hän ei ole voinut ottaa asuntolapaikkaa vastaan ja hän on saanut opintotukilain 14 §:n mukaista asumislisää. Kelan näkemyksen mukaan yleisestä asumistuesta annetun lain 8.2 §:n 2 kohta olisi perusteltua muotoilla vastaavasti kuin opintotukilain 14.1 §:n 4 kohta: opiskelijalle, jolla on oikeus maksuttomaan asuntolapaikkaan oppilaitoksen puolesta, ellei ole erityisen painavia syitä sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan.

Lisäksi Kela kiinnittää huomiota siihen, että 8.2 §: 2 kohdan säännöskohtaisissa perusteluissa kerrotaan yksityiskohtaisesti opintotuen asumislisän sääntelystä tilanteessa, jossa opiskelijalla on oikeus maksuttomaan asuntolapaikkaan. Kelan näkemyksen mukaan asumislisän sääntelyn ja myös painavan syyn avaaminen yleisestä asumistuesta annetun lain säännöskohtaisissa perusteluissa on tarpeetonta ja voi myös aiheuttaa epäselvyyksiä lain soveltamisessa.

Kela kiinnittää esitetyn yleisestä asumistuesta annetun lain 8 §:n osalta huomiota myös siihen, että ennen opiskelijoiden siirtämistä yleisen asumistuen piiriin lain esitöissä todettiin 8 §:n osalta, että ”opiskelijan, jonka opinnot jatkuvat kesäloman jälkeen, katsottaisiin olevan tässä laissa tarkoitettulla tavalla oikeutettu asumislisäänsä myös loman aikana. Opiskelija ei näin ollen voisi siirtyä välillä kesäloman ajaksi asumistukilain mukaisen asumistuen piiriin”. Kelan näkemyksen mukaan tämä olisi perusteltua myös jatkossa, ja tulkinnan ohjaamiseksi asia olisi hyvä kirjata myös hallituksen esitykseen.

Esitetyssä yleisestä asumistuesta annetun lain 9 §:n uudessa 4 momentissa säädettäisiin asumismenojen jakamisesta tilanteessa, jossa asunnossa asuu saman lain 4.5 §:ssä tarkoitettu opiskelija. Säännöksen mukaan ruokakunnan asumismenoiksi luetaan ruokakunnan jäsenten

lukumäärää vastaava osuus asumismenoista, jollei erityisestä syystä hyväksytä muuta jakoperustetta. Kelan näkemyksen mukaan kyseisen säännöksen säännöskohtaisissa perusteluissa olisi toimeenpanon ohjaamiseksi tarkoituksenmukaista tuoda esiin sellaisia erityisiä syitä, joiden perusteella voitaisiin hyväksyä muu kuin asukkaiden pääluvun mukainen asumismenojen jakoperuste. Ennen opiskelijoiden siirtymistä yleisen asumistuen piiriin hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa oli kerrottu esimerkki erityisestä syystä, jonka perusteella voitiin hyväksyä muu kuin asukkaiden pääluvun mukainen jakoperuste. Erityistä jakoperustetta voitiin soveltaa muihin kuin avio- ja avopuolisoihin silloin, kun asunnon asukkaat sitä vaativat. Perusteena pääsäännöstä poikkeamiselle hyväksyttiin luotettavana pidettävä selvitys siitä, että asunnossa asuvan opiskelijan käytössä oleva pinta-ala poikkesi selkeästi asunnossa asuvien pääluvun mukaisesta osuudesta.

Yleisestä asumistuesta annetun lain 27 §:n muutosten osalta säännöskohtaisissa perusteluissa on esityksessä tuotu ensin esiin uuden 2 momentin 5 kohdan perustelut ja sen jälkeen todettu, että kyseinen kohta on uusi. Kelan näkemyksen mukaan olisi selkeämpää tuoda ensin esiin se seikka, että 2 momentin 5 kohta olisi uusi ja sen jälkeen kertoa kyseisen kohdan tarkemmat perustelut.

Suomeen opiskelemaan tulevan opiskelijan päällekkäiset tuet tulisi poissulkea

Esitetyn sääntelyn perusteella yleistä asumistukea voisi jatkossakin saada Suomeen opiskelemaan tuleva henkilö, joka saa ulkomailta opintotukea, jos hänellä ei ole oikeutta opintotuen asumislisään. Niin sanotuista kolmansista maista Suomeen saapuvat opiskelijat eivät pääsääntöisesti ole oikeutettuja yleiseen asumistukeen johtuen asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa annetun lain 10.3 §:stä. Suomessa työskentelevä, toisesta EU-maasta saapunut opiskelija voisi kuitenkin olla oikeutettu yleiseen asumistukeen EU-asetuksessa 492/2011 säädetyn ns. syrjintäkiellon vuoksi. Kelan näkemyksen mukaan Suomeen opiskelemaan tulleen, kotimaastaan opintotukea saavan henkilön ei olisi tarkoituksenmukaista saada lisäksi yleistä asumistukea. Opiskelija voi jo saada kotimaastaan opintotuen yhteydessä tukea asumiseen, ja tällöin opiskelija voisi saada samaan asuntoon tukea sekä kotimaastaan että Suomesta.

Etuuksien liikamaksujen käsittely

Opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen piiristä opintotuen asumislisälle, tulee opiskelijoiden liikkuminen näiden kahden etuuden välillä lisääntymään. Tämän vuoksi Kela ennakoi, että myös näiden etuuksien liikamaksutilanteet etuudelta toiselle siirryttäessä tulevat lisääntymään. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa opiskelijan opinnot eivät edisty tarpeeksi, ja häneltä lakkautetaan opintotuki takautuvasti. Henkilölle voi tässä tilanteessa syntyä oikeus takautuvasti myönnettävään yleiseen asumistukeen.

Kela esittää liikamaksutilanteiden käsittelyn sujuvoittamiseksi ja asiakasnäkökulman selkeyttämiseksi, että yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän välille säädettäisiin niin kutsuttu regressi, eli takautuvan etuuden pidättäminen Kelalle samalle ajalle myönnettyä asumistukea vastaavalta osin. Regressisäännös tulisi toteuttaa sekä opintotukilakiin että yleisestä asumistuesta annettuun lakiin.

Regressisäännöksessä säädettäisiin takautuvan asumistuen pidättämisestä Kelalle opintotukilain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos asumistuki myönnetään takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai tämän ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut opintotuen asumislisää. Ilman tällaista säännöstä aiheettomasti maksettu opintotuen asumislisä jouduttaisiin perimään takaisin hallinnollisesti raskaan takaisinperintämenettelyn avulla. Menettely, jossa ensin maksettaisiin takautuvaa asumistukea ja opintotuen takaisinperintäpäätöksen tultua lainvoimaiseksi asumislisä perittäisiin takaisin, on huonosti toimiva sekä tuensaajan että toimeenpanijan kannalta. Vastaavasta syystä on aikanaan säädetty regressi yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välille.

Yleisen asumistuen osalta regressisäännös olisi Kelan näkemyksen mukaan mahdollista toteuttaa olemassa olevan 26 §:n yhteyteen seuraavasti:

Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintotukilain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintotukilain mukaista asumislisää.

Opintotukilain osalta regressisäännös olisi Kelan näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista toteuttaa esimerkiksi kokonaan uuden 28 a §:n kautta seuraavasti:

28 a § Takautuvan asumislisän pidättäminen Kansaneläkelaitokselle

Takautuvasti myönnetty asumislisä voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää opintotukilain mukaista asumislisää takautuvasti ajalle, jolta asumislisän saaja on saanut yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan.

Lopuksi

Opiskelijoiden palauttaminen yleisestä asumistuesta opintotuen asumislisän piiriin voi vaikeuttaa toimeentuloa asumisen tukea eniten tarvitsevilla opiskelijoilla, mutta toisaalta asumislisän toimeenpano on yksinkertaisempaa kuin yleisen asumistuen toimeenpano.

Kelan etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Mia Helle

yksikön päällikkö

Heli Hänninen

osaamiskeskuksen päällikkö

Lähetetty lausuntopalvelussa 11.9.2024

KELA/4964/2024

Lahtinen Ilpo

Kansaneläkelaitos - Kelan etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö